

מפעולות הארגון

עריכת ברית מילה לתינוקות.
ומבוגרים בחדרי ניתוח
בישראל ובמדינת חבר העמים

בדיקת צהבת לתינוקות בבית
במכשיר זהה לבית החולים

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

ייעוץ בענייני ברית מילה

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

ב"ה

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת דברים

תשפ"ו

ארגון ברית אבות
מסייעת לכל יהודי
בכל גיל
ובכל מקום בעולם
לקיים את מצוות המילה
בצורה מקצועית ובשמחה
באמצעות צוות מוהלים
מוסמך ומנוסה.

מהספר פניני הברית

ואת עוג מלך הבשן. (א ד) נודע מה שאמרו חז"ל (בבא קמא מא:): רבי שמעון התימני היה דורש כל אתין שבתורה וכו', כי כל את רבויא הוא שבא לרבות איזה דבר מה שלא נכתב, וכאן נמצא להיות שואלין ודורשין בהאי את מה בא לרבות, כי היה יכול לכתוב ועוג מלך הבשן, והנראה שבא לרבות את המבואר בזוהר הקדוש בפסוק (במדבר כא) אל תירא אותו. אל תירא מאות שלו, כי היה נחתם באות ברית מילה לפי שהיה עבד קנין כסף בבית אברהם ומל אותו כמה שנאמר, וכל אנשי וגוי ומקנת כסף נימולו אתו. ומזה נתיירא משה שלא יעמוד לו זכות הברית, והשיבו הקדוש ברוך הוא אל תירא אותו. מאות שלו, כי כבר חילל בריתו, והנה מלת ואת הוא אות, וזה שבא הכתוב כאן לרבות שהיה בו חוץ ממה שהיה בסיחון המלך קשה והמדינה קשה והוא גם הוא קשה כמוהו, וחוץ לזה היה נחתם באות ברית שמל אברהם אותו, ואף על פי כן לא היה יכול לעמוד בפני משה והכה אותו ואת כל עמו עד בלתי הותיר לו שריד, ובחוש ראו בזה גבורת משה שהוא לבדו הכה את עוג בעצמו כמאמר חז"ל (ברכות נד:): ומי יתיצב לפני בני ענק אם לא משה עבד ה', ואחר כל זה ודאי מהראוי להטות אוזן לשמוע מפיו תוכחה ומוסר דברי אלהים חיים ומלך עולם: (באר מים חיים)

מול סוף. אם נאמר שסוף הוא לשון ים, ראה להוכיחם שלא זכרו גודל מעלת המילה שבעבורה נקרע להם הים ואף על פי כן מעלו במילה, זה שכתוב, וימרו על ים וגומר: (עוללות אפרים)

אתם עוברים בגבול אחיכם בני עשו. (ב ד) קשה למה הוזכר אצל עשו עניין אחוה, וטעם אחיכם בני עשו, שיחוס ישראל מן אברהם, וכל זרעו אחים, כי כולם הם נמולים, וזה טעם לא תתעב אדומי כי אחיך הוא (להלן כג ח) רק בני הפלגשים ישמעאל ומדין וכל בני קטורה, אינם באחוה, מן הכתוב (בראשית כא) כי ביצחק יקרא לך זרע: (רמב"ן)

בנין ביהמ"ק השלישי בזכות הברית

בגמרא מנחות, אמר רבי יצחק, בשעה שחרב בית המקדש מצאו הקדוש ברוך הוא לאברהם שהיה עומד בבית המקדש, אמר לו מה לידידי בביתי, אמר לו על עיסקי בני באתי, אמר לו בניך חטאו וגלו, אמר לו שמא בשוגג חטאו, אמר לו עשותה המזימתה, אמר לו שמא מיעוטן חטאו, אמר לו - הרבים, היה לך לזכור ברית מילה, אמר לו ובשר קודש יעברו מעליך (לא היו מלין עצמם)...מכאן למדים שאם היו ישראל מלים עצמם הבית לא היה נחרב בזכות הברית.

בתחילת מלחמת רוסיה אוקראינה זכינו להכניס בבריתו של אברהם אבינו שתי אחים בגילאי 30 - 35, מפליטי העיר ז'ינרז'ה שבאוקראינה, הם הגיעו לארץ בגלל המלחמה באוקראינה, ובאו לבקר בכותל המערבי שריד בית מקדשנו שכל כך שמעו על כך, בכותל פגשו ביהודי שמדבר בשפתם והסביר על מהות ירושלים עיר הקודש ובית המקדש, וביד כל יהודי לבנות את בית המקדש ובתוך כך הגיעו לנושא של הברית שהובטח לנו הארץ והגאולה השלימה בזכותו, ומרוב התלהבות בקשו "אנחנו רוצים עכשיו לעשות ברית מילה עכשיו וכך נבנה את בית המקדש", השמחה וההתרגשות בברית ביטא את ההשתוקקות היהודית והיכולת של כל יהודי לבנות את בית הבחירה, ונקרא שמם בישראל, אריאל - דוד.

יהי רצון שנוכה ונוסיף הלאה להביא יהודים לקיום מצות המילה ונקרב את בנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו, אמן.

בברכה
המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

ויש להוסיף על פי הגמ' (ראש השנה יט.) שהביא רב טובי בר מתנה בעשרים ותמניא ביה אתת בשורתא טבתא ליהודאי דלא יעידון מאורייתא, שגזרה המלכות גזרה שלא יעסקו בתורה ושלא ימולו את בניהם ושיחללו שבתות, (וביאר המהרש"א בטעם ג' דברים אלו, מפני שבשלשה מצוות אלו ישראל מובדלים הבדל גדול מן העמים) מה עשה יהודה בן שמוע וחביריו, הלכו ונטלו עצה ממטרוניתא אחת שכל גדולי רומי מצויין אצלה, אמרה להם, בואו והפגינו בלילה, הלכו והפגינו בלילה, אמרו, אי שמים, לא אחיכם אנחנו, ולא בני אב אחד אנחנו, ולא בני אם אחת אנחנו, (ויש לומר שנקטו כאן אחיכם כרמב"ן שארם הוא עשיו וקראם בלשון אחיכם על שם שגם עשיו נימול עם יעקב) מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרין עלינו גזירות קשות וביטולם ואותו היום עשאוהו יום טוב, משמע שעשו נימול, ויש מדרשים שמבואר להדיא שעשו לא נימול, וכמדרש שהביא דעת זקנים מבעלי התוספות על הפסוק, ויצא הראשון אדמוני. כשראהו אביו, אמר עדיין לא נבלע בו דמיו ולא רצה למולו לשמונה ימים, כדאמרינן גבי מעשה דשתי נשים שבאו לפני נתן הבבלי וכו', כשעבר שנה או שנתיים וראה יצחק שלא החליף מראיתו ידע שזו תולדתו, ואפילו הכי לא מל אותו, אמר הואיל ולא מלתני אותו לשמנה כמוני אמתין עד שיהיה בן י"ג כמו ישמעאל אחי ואמול אותו, וכשהיה בן י"ג שנה הוא עכב בעצמו ולא רצה למול והיינו דכתיב אם לא דם שנאת ודם ירדפך. וכן מבואר בתנא דבי אליהו (פרק כד) שעשו לא נימול. בטעם הדבר (כלי חמדה) שיצחק חשב לדחות את המילה עד י"ג שנה, יש לומר כי רצה להמתין עד שעשו יהיה מחויב בדבר ואז יהיה נכלל, בשומר מצוה לא ידע דבר רע:

מול סוף. ב' במסורה. מול סוף. ואידך, (יהושע ה, ב) מול את בני ישראל שנית. ה' דברים נאמרו בקנה אין מוהלין בו ואין חותכין בו בשר ואין שוחטין בו וכו', כדאיתא במסכת חולין (טז:) וזהו שאמר לו הקדוש ברוך הוא ליהושע, עשה לך חרבות צורים. ואל תמול בקנה הגדל בסוף, פירוש באגס, וזהו מול סוף. מול את בני ישראל: (בעל הטורים)

וקשה על פירושו שהוראת הלשון משמע איפכא מול סוף שימול בקנה הגדל בסוף, על כן נראה לפרש מסורה זו שבאה לרמוז שמכלל תוכחותיו של משה רמז להם לישראל שעונותיהם הטו אלה שהיו כל מ' שנה נזופין לשכינה עד שבסיבה זו לא מלו במדבר לפי שלא נשבה להם רוח צפונית כדאיתא במסכת יבמות (פרק הערל עא:) אמר רבה בר יצחק אמר רב לא ניתנה פריעה לאברהם שנאמר (יהושע ה) בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים ושוב מול את בני ישראל שנית. ודלמא הנך דלא מהול כלל שנאמר כי מולים היו כל העם היוצאים וכל העם הילודים וגומר. אם כן מאי שוב ומאי שנית, אלא לאו לפריעה ולאקושי סוף מילה לתחילת מילה מה תחילת מילה מעכבת אף סוף מילה מעכבת וכו' ובמדבר מאי טעמא לא מהול אי בעית אימא משום חולשא דאורחא ואי בעית אימא משום דלא נשיב להם רוח צפונית וכו' משום דנזופין היו וכו', והתוספות מפרשים שם בגמרא שבמדבר מלו ישראל אמנם בלא פריעה דהיינו סוף מילה ועל ידי יהושע נתקיימה גם סוף המילה והביאו שם התוספות ראיה על זה מפרקי דרבי אליעזר, ואם כן להצעה זו מצינו שמשום שזופין היו במדבר על כן לא יכלו לקיים סוף המילה עד ימות יהושע זהו שהוכיחן משה לאמר שעונותיהם גרמו להם להיות נזופין ושלא קיימו מול סוף רצה לומר סוף המילה ואמר להם דרך תוכחה מול סוף. היה לכם לקיים גם סוף המילה אם לא מצד שהייתם נזופים כאמור זהו שהביא בעל המסורת מול שנית וכו'. בימי יהושע נאמר מול את בני ישראל שנית לתקן תוכחת משה שאמר לישראל מול סוף וק"ל: (עוללות אפרים)

הואיל משה באר את התורה הזאת. (א ה) כתיב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. איזהו סוד ה', זו מילה שלא גלה אותה מאדם ועד עשרים דור עד שעמד אברהם ונתנה לו שנאמר ואתנה בריתי ביני ובינך. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אם תמול תטול סוד ה', מה סוד ה', ס' ששים ו' ששה ד' ארבעה הרי שבעים, שבעים אני מעמיד ממך בזכות המילה, שנאמר (דברים י) בשבעים נפש ירדו אבותיך. מעמיד אני מהן שבעים זקנים שנאמר, (במדבר יא) אספה לי שבעים איש מזקני ישראל. ומעמיד אני מהן משה שהוא הוגה בתורה בשבעים לשון, שנאמר (דברים א) הואיל משה באר וגו'. בזכות מי בזכות המילה, שנאמר סוד ה' ליראיו: (בראשית רבה מט) ולפי זה לרמוז כל האמור נוטלין היין גימטריא ע', דנכנס יין יצא סוד, ומברכים עליו בעת המילה: (זכר דוד)

כי בידך נתתי אתו. (ג ב) כי בידך אתננו אין כתיב כאן, אלא כי בידך נתתי אתו, כבר פסקתי את דינו מימות יצחק, כיצד, בשעה שמל אברהם את יצחק בנו, עשה משתה וקרא לכל מלכי כנען, שנאמר, (בראשית כא) ויעש אברהם משתה גדול וגו'. מהו גדול, שכל גדולים היו שם, אף עוג היה שם, באותה שעה אמרו לו לעוג, לא כך היית אומר, אברהם פרדה עקרה הוא ואינו מוליד, כיון שראה את יצחק, אמר מהו זה אין זה כלום באצבעי אני הורגו אמר לו הקדוש ברוך הוא כך אמרת על מנת שתראה אלפים ורבבות יוצאים ממנו, ובידם אותו האיש עתיד ליפול: (מדרש רבה פרשה א)

והנכם היום ככוכבי השמים. יוסף עליכם ככם אלף פעמים. (א י) יש לפרש על פי מה דאיתא במדרש על פסוק איכה ירדוף אחד אלף. שפחות מישראל חשוב כאלף מן אומות העולם, והובא על פסוק לעם נולד כי עשה. מאימתי קטן נקרא נולד, חד אמר משעה שנימול, וכן הובא בתשובת מהרש"ל (סי' ע"ו) שאונן מותר למול את בנו קודם קבורה, כי מה שאונן פטור מכל המצות הוא מפני כבוד המת, ואמרו בירושלמי נולד בן זכר באותה המשפחה נתרפאת כל אותה המשפחה, ועיקר לידת זכר הוא ביום מילתו, ועל ידי זה ניקל גם כן הדין מן המת, נמצא שמילת בנו הוא גם כן כבוד המת, ולכן מסתברא לומר, שמה שאמרו, שישראל אחד חשוב כאלף, הוא לאחר שנימול, וגם שעולה על הכוכבים הוא גם כן כנ"ל, אבל לפני שנימול, אף על פי שהוא גם כן ישראל מכל מקום, די שיהיה נחשב ככוכבים, ובתרגום יונתן בקרא (בראשית מח) בך יברך ישראל. כתב, וברכון בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא. וידוע שישראל לא מלו במדבר שלא נשבה רוח צפונית, נמצא שקודם שנימולו לא היו ראויים לברכה, וגם לא היו אלא ככוכבים, וזה שכתוב, והנכם היום ככוכבי השמים. ולא למעלה מהם, וזהו מצד עצמכם שאין אתם נמולין כאבותיכם על כן אין מקום לברכת אבותיכם שתחול עליכם, אבל אני מברך אתכם, ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים. דהיינו שיתן לכם לב טהור ותימולו עצמכם שעל ידי זה תחשבו אלף פעמים כפי מה שאתם עכשיו ואחר כך, ויברך אתכם כאשר דבר לכם. שתהיו למעלה מן הכוכבים, לכן שייך שפיר לומר זו משלי, כי כן דרכם של תלמידי חכמים שמזהירין את דורם על שמירת המצות, ומשה רבינו עליו השלום גם כן ציוה להם על קיום מצות מילה: (חתם סופר על התורה)

וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע המה יבואו שמה ולהם אתננה והם יירשوه. (א לט) יראה ממה שכתב ולהם אתננה שתלה הנתניה בו יתברך וחזר ואמר והם יירשوه שתלה הירושה בם ובזכות עצמם, היינו משום שנכנסו לארץ ישראל אז בזכות שמלו עצמם כפירש"י ביהושע (ה ד) וזה הדבר אשר מל יהושע. וירשוהו גם בזכות עצמם, אמנם הקדוש ברוך הוא הוא הגורם לזה שעל ידי שנתנדו דור המדבר עתה ולא נשב רוח צפונית נמנעו מלמול בניהם ועל ידי זה שהיו ערלים ומלו עצמם ירשו הארץ, והיינו דקאמר להו על ידכם יהיה טפכם לבז שישארו ערלים וכדי בזיון, ועל ידי זה יבואו בניכם שמה ויהיה בבחינת להם אתננה, ובחינת והם יירשوه, ואולי משום כן רמז בר"ת אשר לא ידעו היום. ר"ת אליה, שהוא מלאך הברית כידוע הממונה על המילה: (חתם סופר)

מול סוף. לא נקרע ים סוף אלא לנימולים שנאמר (תהלים קלו) לגזור ים סוף לגזרים. קרי ביה לגזורים: (רבינו אפרים על התורה)

ימי הילולא של צדיקים בשבוע זה

יום ראשון כ"ז תמוז	הרה"ק ר' משה חיים בהרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאליב זצ"ל. תקצ"א.
יום שני כ"ח תמוז	הרה"ק ר' אלעזר בהרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק זצ"ל. תקס"ו.
	הרה"ק ר' משה ב"ר צבי הירש מאיהל (ישמח משה) זצ"ל. תר"א.
	הגאון ר' שלמה גאנצפריד (קיצור שולחן ערוך) זיע"א. תרמ"ז.
	הגאון ר' יוסף שלום ב"ר אברהם אלישיב זיע"א. תשע"ב.
יום שלישי כ"ט תמוז	רבינו שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הק') זיע"א
יום רביעי א' אב ר"ח אב	אהרן הכהן הגדול
	הגאון ר' שמואל עהרנפלד (חתן סופר) זצ"ל
	הרה"ק ר' אהרן בהרה"ק ר' חיים מצאנז זצ"ל
	הרה"ק ר' שלמה בהרה"ק ר' בן ציון מבאבוב זצ"ל
יום שישי ג' אב	הרה"ק ר' שמשון מאוסטרופולי זיע"א
שבת קודש ד' אב	הרה"ק ר' מנחם עזריה (רמ"ע מפאנו) זיע"א
	הרה"ק ר' בן ציון (קדושת ציון) בהרה"ק ר' שלמה מבאבוב זצ"ל הי"ד

סיפורים מבעלי ההילולא בשבוע זה

השראת השכינה על המשתפפים בברית: הרמ"ע מפאנו כתב על הפסוק ויזכור א' את בריתו, את בריתו מרבה השכינה השורה על ישראל בזכות הברית, ולהקבלת פנים נהגו ברוב עם הדרת מלך:

הסבתה בגן עדן לבושה בגדי שבת: אחר נישואי ר' אהרן בן הרה"ק הדברי חיים מצאנז ישב רבי אהרן תקופת מה בבית חותנו בדוקלא, ושם נולדו לו בתו ובנו הראשון רבי שמואל שמעלקא, סופר כי בשבת שלום זכר של בנו זה, העמיד אחיו הגה"ק מגארליץ יין בעת עריכת השולחן אצל אביהם מרן הדברי חיים לכבוד השמחה במעון אחיו, ואמר לאביו שמעמיד יין עבור אחיו רבי אהרן שעושה שלום זכר בשבת זו בדוקלא, ויען מרן הדברי חיים ויאמר בלשון קדשו, אזוי אזוי, אהרן מאכט היינט איין זכר, אזוי איז מיר שוין רעכט, איך האב גיזעהן אז דיא מאמע דרייט זיך ארום אין גן עדן זייער ליסטיג, אין דעם בריסטיך און צורינג, איך האב גאר נישט געוויסט וואס דאס איז עפיס, אזוי, אז אהרן מאכט איין ברית איז שוין רעכט, [כעת הנני מבין, למה מסתובבת אמכם הרבנית בגן עדן כשהיא לבושה בגדי שבת כיון שיש שמחה במשפחה ונולד לה נכד]: (שמחת עולם קרייז צאנז)

מעלת המוהל מומחה: בברית מילה של הרה"ק ר' נפתלי צבי מבאבוב בהרה"ק ר' שלמה מבאבוב זי"ע, התבטא הרה"ק ר' שלמה זי"ע, המוהל בברית היה מומחה באומנותו הדק היטב, "היינט האט מען געשניטן דין מיט רחמים" היום חתכו דין ברחמים: (ונפשו קשורה בנפשו)

עמד בתוקף לקים מצות מציצה בפה: כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מהרב"צ מבאבוב זצ"ל הי"ד נהג מדי פעם בנסעו לדרך לקחת איזה חפצא דקדושה, ופעם אחת נגש לארון הספרים והושיט ידו ולקח הסכין של מילה כמובן שמתחילה היה נראה הדבר מוזר אך הגבאים הבינו שיש דברים בגו, כשנזדמן לבערלין שבגרמניה הזמינו אותו לסנדקאות בברית מילה, כמובן שכ"ק מרן הי"ד נענה להזמנה דמצוה וכשהגיע לברית הבחין שהמוהל היה מהמודרנים והכין לו בצדו איזה כלי למען יוכל לקיים בו המציצה אחר המילה, אך כ"ק מרן הי"ד התנגד בכל תוקף לזה ולא הסכים שישנה ממנהג הקדמונים מקדמת דנא אולם המוהל התווכח ולא רצה בשום פנים ואופן למצוץ בפה לכן צוה כ"ק מרן הי"ד לגבאי שיביא את סכין המילה, וכשקיבלו ניגש למול את הילד והיה בעצמו המוהל והסנדק שני מצוות הבאים כאחד וסוף מעשה במחשבה תחילה ואז נודע שלכן לקח כ"ק מרן את סכין המילה וראה ברוח קדשו הכל, אך כ"ק מרן הי"ד אמר בענוותנותו שלא טמון בזה שום דבר רק שמשום מה נשלחה ידו לעבר הסכין ולכך לקחה: (תהלת חיים)

צריכים להבין בראית אליהו הנביא: כשדחפו בברית מילה, סיפר הרה"ק הקדושת ציון מבאבוב זי"ע, אחד מתלמידי הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע הפציר בפני רבו הקדוש שרצונו לזכות לגילוי אליהו ז"ל, פעם בנסיעת חסידים ללובלין נכנסו בפונדק אחד עלי דרך ונתקיים שם ברית מילה, אותו חסיד נדחק לראות, ושחק באומרו כמה זר מנהגם של אלו, שמושיבים סנדק על גבי סנדק אחר, וסיים הרה"ק הקדושת ציון, שכשסיפרו הדבר להרבי מלובלין נענה ואמר, אזא פנים האט עס אז מען זעהט און מען ווייסט נישט וואס מען זעהט, [ככה זה כשרואים ולא יודעים מה רואים]:

סנדק לבן נינו: סיפור דומה - בעת שנולד בן נין להגרי"ש אלישיב זצ"ל והגרי"ש אלישיב סירב להיות סנדק כי הברית היתה בבני ברק והוא הרגיש שהנסיעה תפריע לו לסדר הלימוד וכו', רבי חיים קניבסקי זצ"ל הגיע לביתו לבקרו ודיבר איתו על החשיבות שהוא יהיה סנדק בברית, רבי חיים אמר לו שכתוב בזוהר שמי שזוכה להכניס לברית בן נין זוכה לעולם הבא, ענה לו הרב אלישיב אני יודע שכתוב אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו לא כתוב אשרי מי שבא לכאן וסגולות בידו, אם יש תלמודו בידו יקבלו אותו ואם לאו לא יקבלו אותו: (פרי עמלינו בשם ר' שלמה הופמן)

האב לעשות חיתוך: אחד שאל את הרב אלישיב זצ"ל אם ראוי שיעשה המילה בעצמו משום מצוה בו יותר מבשלוחו והמוהל יעשה הפריעה או שמא עדיף שהמוהל יעשה הכל? ענה מדארף חושש זיין פאר צערא דינוקא [יש לחוש לצערן של התינוק] דהלא המוהל מומחה יותר: (אוצר הפנינים)

הכרת הטוב: סיפר הרב גרשון לוצקין שליט"א, מעשה באברך אחד ששאל את הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, בהיות שהיה גביר אחד שתמך בו ברוח נדיבה בכסף רב אולם לא היה כל כך חרדי רק שומר מצות וכעת נסתלק בלי בנים לא עלינו, האם יכול לתת שם לבנו על שמו של הגביר הזה, השיב הגאון, הכרת הטובה שקול יותר אפילו שלא היה חרדי כל כך ויכול לתת שם על שמו של אדם זה: (תפארת בנים)

ניכר על הילד מי היה הסנדק: נהגו חסידי האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל לכבדו בסנדקאות, פעם אחת בא אליו אחד מחסידיו שנולד לו בן זכר, וביקש ממנו לוותר על הסנדקאות לטובת אביו שהוא רב מפורסם, השיב לו האדמו"ר, זקני בעל הישמח משה זי"ע היה אומר, "במקום שאני סנדק ניכר הדבר בילד"

בעת שמחה בעת בקשה כשצריך ישועה

היו שותפים במצוות המילה

ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים

שהבריתות נעשים בחדרי ניתוח,

עלות כל ברית 3600 שקלים לשלם לחדר הניתוח

ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלציהם. אמו.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאנים ז"ל הולצמן ז"ל